

Update doorontwikkeling ROSA

Voor:	Architectuurraad Edustandaard
Van:	Brian Dommissie, namens Beheerteam ROSA
Datum	15 april 2025
Betreft	Update doorontwikkeling ROSA incl. bespreek-/beslispunten

Doel

- Vaststellen van de aanpassingen in de ROSA
- Kennismaken van de voortgang op een aantal onderdelen en daarop reflecteren
- Beoordelen werkvoorraadoverzicht en mogelijk bijstellen prioriteiten en planning en/of nieuwe epics laten opvoeren.

De aanpassingen en voorstellen zijn in het QA-team van 8 april 2025 besproken en goedgekeurd. De gevraagde besluiten en acties zijn gebaseerd op de adviezen van het QA-team.

Aanpassingen in de ROSA

Aanpassingen zonder Epic

Aanpassingen in Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname

Zie: https://rosa.wikixl.nl/index.php/Aanmelden_en_administreren_onderwijsdeelname

In de vorige bijeenkomst van de Architectuurraad zijn een aantal nieuwe ketenprocesmodellen (*Administreren en monitoren resultaten* en *Waarderen van ontwikkeling*) vastgesteld. Toen is aangekondigd dat die nieuwe modellen ook effect hadden op bestaande ketenprocesmodellen waaronder *Toetsen en examineren* en *Aanmelden en administreren onderwijsdeelname*. De aanpassingen in *Toetsen en examineren* zijn toen meteen ook besproken en vastgesteld, die van *Aanmelden en administreren onderwijsdeelname* zouden in de meeting van april aan de orde komen. Voor dit ketenprocesmodel lagen er verder al wat wijzigingsvoorstellen klaar die het ROSA Beheerteam al eerder had genoteerd. Die zijn nu integraal meegenomen in de uitwerking van een nieuwe versie.

Resultaat

De belangrijkste aanpassingen zijn de volgende:

- Het informatieobject *Onderwijsdeelnemer* als uitkomst en input van het proces *Administreren onderwijsdeelname* is vervallen en daarvoor in de plaats is gekomen het informatieobject *Onderwijsdeelname*. Hiermee zijn meerdere bezwaren ondervangen: a) verwarring met de rol *Onderwijsdeelnemer* weggenomen, b) het informatieobject *Onderwijsdeelnemer* is te breed qua scope en zou beter opgedeeld kunnen worden in objecten die gegevens van een onderwijsdeelnemer representeren die relevant zijn in bepaalde processen en c) de read/write relatie tussen *Onderwijsdeelnemer* en het ketenproces was ondoorzichtig, het object *Onderwijsdeelname* is nu echt de uitkomst van het proces *Administreren onderwijsdeelname*.
- Informatieobjecten *Portfolio-onderdeel* en *Onderwijsresultaat* uit het ketenprocesmodel [Administreren en monitoren resultaten](#) en *Resultaatverklaring* uit het ketenprocesmodel [Waarderen van ontwikkeling](#) zijn in het ketenprocesmodel nu goed gepositioneerd.
- De ketenprocesstap *Bepalen ondersteuningsbehoefte* als onderdeel van het ketenproces *Aanmelden* is toegevoegd incl. de daarbij horende informatieobjecten en relaties met andere contexten. Die ontbrak is

belangrijk in de aanmeldingsfase om te bepalen of een onderwijsdeelnemer kan worden geplaatst en zo ja, welke extra ondersteuning daarbij dan geregeld moet worden.

- De ketenprocesstap *Bepalen toelaatbaarheid onderwijsdeelnemer* als onderdeel van het ketenproces *Aanmelden* is verrijkt. De plaatsingskaders (gevat in de informatieobjecten Plaatsingscapaciteit en Plaatsingsbeleid) die vanuit de inrichting van de opleiding bepaald zijn spelen nu ook mee in de besluitvorming van de plaatsing. Het informatieobject Plaatsingsbesluit is nu de trigger voor het starten van het ketenproces *Administreren onderwijsdeelnemer*.
- Bij het ketenproces *Overstappen* is de ketenprocesstap *Autoriseren overdragen overstapdossier* (wat in de vorige versie geïsoleerd stond) gerelateerd aan het informatieobject Overstapdossier.
- In de Context-view zijn de nieuwe ketenprocesmodellen als contexten nu opgenomen.
- In de Context-view is het toepassingsscenario *Erkennen en inrichten onderwijs* als (nog niet uitgewerkte) placeholder opgenomen om de herkomst van de informatieobjecten Plaatsingsbeleid, Plaatsingscapaciteit, Aangeboden opleiding, Toelatingseisen en Onderwijsdeelnemerkosten te kunnen aangeven. NB als we deze context nader gaan analyseren zou het op termijn best kunnen dat we een splitsing aanbrengen en met andere aanduidingen komen. Voorlopig voldoet deze voor nu.
- In de Per rol-view is Onderwijsorganisatie als rol in dit ketenprocesmodel vervangen door meer specifieke rollen (bijv. Intake, Deelnemeradministratie, Verwerker aanmelding, Verwerker overstappen). Dit willen we eigenlijk ook doen in alle andere ketenprocesmodellen. Samen met het QA-team is het beheerteam van mening dat Onderwijsorganisatie een of meerdere rollen kan invullen maar niet zelf een rol is. Het advies is om dit in alle modellen door te voeren.

Gevraagd besluit AR

- Hernieuwd vaststellen van het ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelnemer
- Aanpassen van de rol Onderwijsorganisatie naar meer specifieke rollen in alle andere modellen

ROSA Scans: In de beschrijving van ROSA scans uitleggen hoe wordt omgegaan met iteraties van de ontwerpgebieden en andere architectuurkaders

Zie: https://rosa.wikixl.nl/index.php/ROSA_Architectuurscan

In de bestaande beschrijving van de ROSA-scans is gevraagd door het QA-team om aandacht te besteden aan hoe wordt omgegaan met iteraties in de ontwerpgebieden en andere architectuurkaders. Dat actiepunt is opgepakt en de teksten in de ROSA zijn hierop aangepast. Daarnaast zijn er nog wat verduidelingen in de teksten doorgevoerd zodanig dat er geen dubbeling is met de teksten op Edustandaard.nl over de ROSA scans is opgenomen maar er verwijzingen naar deze ROSA-pagina.

Gevraagd besluit AR

- Vaststellen van de aangepaste beschrijving van de aanpak van de ROSA-scans.

Begrippen en definities nav de nieuwe concepten in het ROSA Metamodel

Zie excel-document: [006 - Nieuwe ROSA modelementen](#)

De afspraak is dat we alle modelementen uit het ROSA Metamodel ook als begrip zouden gaan opvoeren in het ROSA Begrippenkader. Met de vaststelling van de gelaagde uitwerking van de scenario's komen er dus een aantal begrippen bij die op die scenario's van toepassing zijn. Daar waar relevant is aangesloten op de meest recente versie van het [NORA Begrippenkader](#) conform de principes die we hiervoor hebben afgesproken.

Gevraagd besluit AR

- Vaststellen van de nieuwe en aangepaste begrippen.

Aanpassingen als onderdeel van een Epic

Epic 001 – Nieuwe opzet voor ontwerpprincipes en ontwerpvaardigheden

Zie: document [Toelichting nieuwe opzet ontwerpprincipes en ontwerpvaardigheden](#)

Uitleg waarom tot een andere opzet is gekozen is te vinden in het hierboven genoemde document. Deze opzet is tot stand gekomen samen met en op basis van input en ervaringen van de Werkgroep Toegang, waar men al enige tijd worsteld met het juist kunnen plaatsen van ontwerpvaardigheden specifiek voor IAM.

Gevraagde besluit AR

- Vaststellen van de nieuwe opzet. Daarna zal de opzet worden doorgevoerd in de ROSA, de ontwerpvaardigheden als eerste voor het IV-procesmodel (toepassingsscenario) Inrichten IAM en voor de ontwerpprincipes voor de ontwerpgebieden.

Epic 032 – ROSA conceptuele en gegevensmodellen publiceren

Zie: https://rosa.wikixl.nl/index.php/ROSA_Conceptuele_modellen

De afgelopen periode is gewerkt aan conceptuele informatiemodellen met de informatieobjecten die worden gebruikt in de diverse ketenprocesmodellen, en hun samenhang. In de ketenprocesmodellen worden informatieobjecten getoond die door de ketenprocesstappen worden gebruikt en geproduceerd. In de bestaande views bij de ketenprocesmodellen wordt echter niet de samenhang tussen de informatieobjecten getoond, waar in de discussies rond de ketenprocesmodellen echter wel behoefte aan was.

Er zijn twee soorten conceptuele informatiemodellen uitgewerkt, en wel voor ketenprocesmodellen en voor KOI-objecten. Voor IV-procesmodellen zijn nog geen informatiemodellen uitgewerkt.

Een informatiemodel voor een ketenprocesmodel (d.w.z. een scenarioinformatiemodel) bevat de informatieobjecten die worden gebruikt in het ketenprocesmodel, aangevuld met informatieobjecten die geen onderdeel uitmaken van het ketenprocesmodel maar die wel nodig zijn voor het aangeven van context en/of samenhang. Deze informatieobjecten zijn vervaagd weergegeven.

De informatiemodellen per KOI-object bevatten de informatieobjecten die onderdeel uitmaken van het met het KOI-object corresponderende informatieonderwerp. Deze modellen zijn ten behoeve van het aangeven van de context aangevuld met informatieobjecten die vallen onder andere KOI-objecten. Deze aanvullende informatieobjecten zijn vervaagd weergegeven.

Advies vanuit QA-team:

Deze uitwerkingen zijn “mooi grondwerk”. Zie deze eerste uitwerking en positionering in de ROSA wiki (zowel als onderdeel van ketenprocesmodellen als bij Onderwijssemantiek als verdiepingen van het KOI-model) als een goede basis om verder op te bouwen. Dat we niet elke keer nieuwe informatieobjecten en modellen verzinnen maar eerst kijken of er al een passende is. De informatiemodellen zouden met name voor de relaties meer betekenisvolle aanduidingen kunnen krijgen waardoor ze meer self-explaining worden. Als dat gebeurt dan is een tekstuele uitleg bij elk model niet echt meer nodig.

Resultaat

- De [uitgewerkte conceptuele informatiemodellen](#) zijn te vinden onder Onderwijssemantiek bij [Conceptuele modellen](#), en ook op de pagina's voor de betreffende ketenprocesmodellen.
- Een overzicht van alle informatieobjecten is te vinden op de pagina [ROSA Encyclopedie - Informatieobjecten](#).
- Voor de informatiemodellen zijn ook [Spelregels](#) en een [Viewpoint](#) opgesteld.
- De modellen zijn in de AMIGO modellenmatrix (gebaseerd op MIM) te plotten in de linkerkolom (KOI modellen en verdieping) en in de middenkolom (toepassingsscenario-informatiemodellen): <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Bestand:Modellenmatrix.png>

Gevraagd besluit AR

- Vaststellen van de informatiemodellen als basis om verder op te bouwen.

Werkvoorraadoverzicht

Het meeste recente werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>

Naast de hierboven beschreven aanpassingen en voortgang wordt er gewerkt aan of gaat er gestart worden met de volgende Epics:

- Verdere invulling van ontwerpgebied Interoperabiliteit, met focus op technische interoperabiliteit, samen met de werkgroep Edukoppeling (Epic 001-c).
- Afronden van de ontwerpprincipes binnen het ontwerpgebied Digitale identiteiten.
- Afronden van het IV-domein IAM incl. de nu daaronder vallende scenario's en ontwerpkeaders.
- Ketenprocesmodel "Onderwijs volgen bij meerdere onderwijsaanbieders" (ROSA-Epic 034). Scope en aanpak voor uitwerking (nl. als keteninrichtingsscenario en mogelijk ook keteninrichtingsvarianten) zijn nu bepaald.
- Omzetten van het ROSA Begrippenkader naar de NL-SBB standaard incl. het in gebruik nemen van de aangepaste Begrippeneditor.
- Epic 033: doorstart van het overzicht en inzicht nationale en internationale architectuurontwikkelingen in samenwerking met de Edustandaard werkgroep Internationale standaardisatie (https://www.edustandaard.nl/standaard_werkgroepen/internationale-standaardisatie/)
- Epic 037: Opstellen keteninrichtingsscenario voor staatsexamens.

Gevraagde reactie AR:

- Zijn er aanpassingen in planning en/of prioritering nodig?